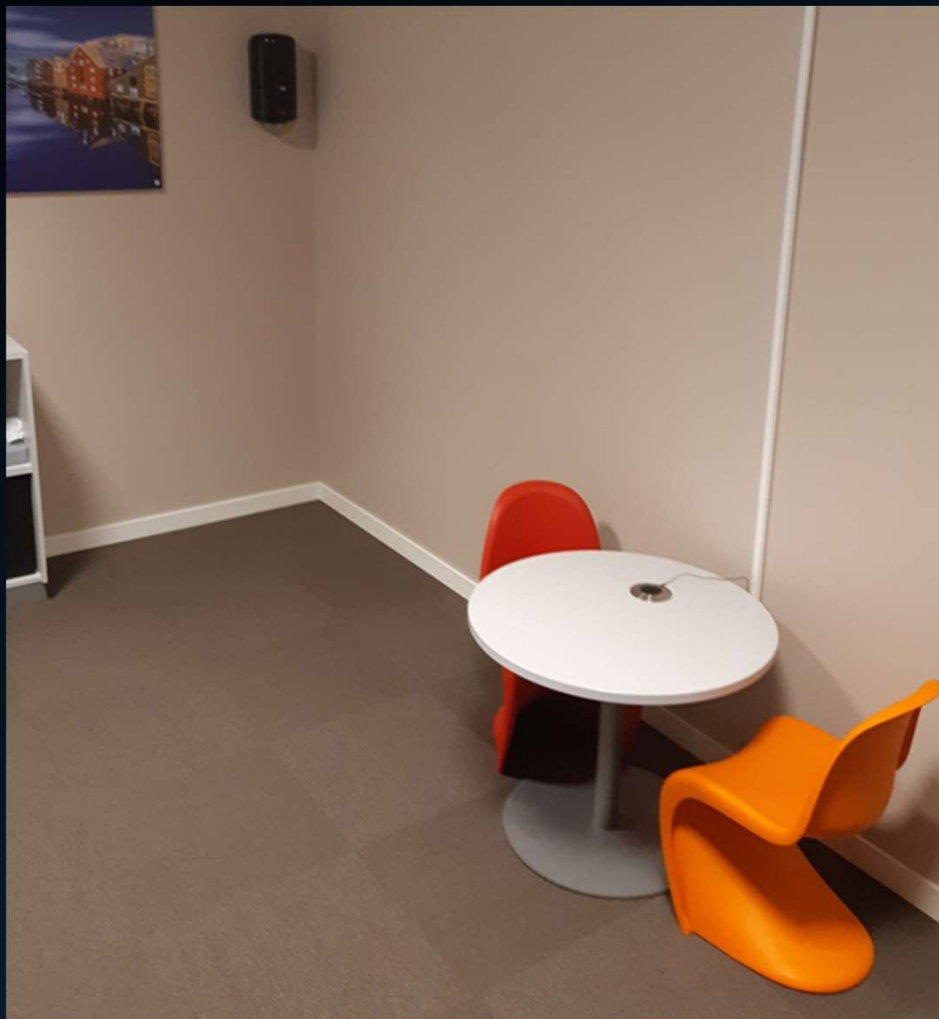

Trygg i Ullensaker

Rolf Arne Sætre politioverbetjent,
Kripos

Politiets etterforskning/ lovverk

- "Når det er rimelig grunn til å undersøke" (Strp.I §224)
- Strenge krav til objektivitet.
- Er en person mistenkt skal etterforskningen søke å klarlegge både det som taler mot ham og til fordel for ham. Strp.I § 226

- Avhør – et av mange etterforskningsskritt !

Straffeloven
Straffeprosessloven
Påtaleinstruksen
Forskrift – tilrettelagte avhør
m.flere....

Avvergeplikten

- Enhver er forpliktet til gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgende av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli begått.

Dyrevelferdloven

- Enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest varsle mulig Mattilsynet eller politiet.

Det er flere perspektiver

- Barn forteller som hovedregel ikke om vold eller overgrep
Stadig flere studier dokumenterer at barn heller benekter eller underrapporterer om overgrepserfaringer enn å overdrive (London, Bruck, Ceci & Shuman, 2005; Leander, L., Granhag, P.A. & Christianson, S.Å., 2005; Leander, 2010; Leander m.fl. 2011).
- Det tar gjennomsnittlig 17.2 år før utsatte for seksuelle overgrep forteller det til noen (Steine m.fl. 2016).
- Barn gir sjelden spontane narrativer om selvopplevde hendelser av traumatisk karakter (Harter, 1999, Langballe, 2007). Er "kravet" om fri forklaring realistisk...?

Barrierer og fasilitatorer

Barrierer

- Frykt for konsekvensene
- Skyld
- Skam
- Lojalitet
- Trusler
- Manglende erfaring og forståelse
- Tidligere negative erfaringer
- Traume

Frykt for konsekvensene

- Hva vil skje hvis jeg forteller? Med meg, med mistenkte, med familien min, med vennene mine...
- Fordømmelse
- Straff
- Tap
- Hva skjer om jeg ikke blir trodd...
- "Jeg vil jo bare at han skal slutte å slå"

Skyld og skam

- Skyld for egne handlinger
- Skyld for andres handlinger
- Sorg over det som har skjedd
- Skamfølelse (burde ha skjønt bedre, burde ha forsøkt å stoppe eller hindre det, skulle ha anmeldt for lengst, skam over at hemmeligheter kommer frem i lyset...)

Lojalitet

Lojal: "Lovlydig, en som er trofast overfor sin gruppe eller sitt parti og bøyer seg for de beslutninger som tas der, en som er til å stole på!"
(Store norske leksikon)

Er overgriper i nær relasjon, reduseres sannsynligheten for å barn forteller om vold og overgrep (Alaggia, Collin-Vèzina & Lateef, 2017)

- Lojalitet pga. avhengighet
- Lojalitet - tilknytningsteori og utviklingspsykologi

Manglende erfaring og forståelse

- Forstår ikke hva som har skjedd og at det er ulovlig (vold, voldtekt, seksuelle overgrep...)
- Forstår ikke strafferettsystemet, rettigheter og hva de er en del av (Buseth, 2020)
- Mangelfull konsekvensforståelse (ungdom, psykisk utviklingshemmede)
- Mangelfull språkforståelse (barn, flerspråklige, utviklingshemmede)

Tidligere negative erfaringer

- Fortalt, men det skjedde ikke noe
- Fortalt, men møtt med manglende forståelse eller uheldig reaksjon (bevisst eller ubevisst påvirkning)
- Fortalt, med negativ reaksjon (det sier du **aldri** igjen, for da...)
- Fortalt, og det ble verre (straff)
- Dårlige erfaringer med politiet og/eller andre myndighetspersoner (som f.eks. barnevernet, BUP e.l.)

Trusler

- Reelle (politiet henter pappa, barnet tas ut av familien, familier splittes...)
- Ikke-reelle trusler ("Hvis du forteller om hemmeligheten, kommer mamma til å dø")
- Tidligere erfaringer – fortalte, og det ble verre...(trusler gikk i oppfyllelse)
- Trusler om vold, drap, hevn, tap av ære, utfrysning/ekskludering

Hvordan tilrettelegge for avdekking av SO

- Støttende voksne
- Tillit og opplevelse av å være trygg
- Anledning
- Kunne få fortelle over tid

Jensen m.fl. (2005)

- Sosial støtte
- Følelse av kontroll
- Få fortelle på sitt eget vis
- Etablere en meningsfull narrativ

Langballe (2007)

Hva vet vi?

- Barn er generelt tilbakeholdne med å fortelle om overgrep (Lyon et al 2017, Malloy, Lyon, & Quas, 2007)
- Majoriteten av misbrukte barn forteller ikke om misbruket i barndommen. (London, Bruck, Ceci, and Schuman (2005) (fra A Picture Is Worth a Thousand Words))
- Det er MANGE grunner for barn til ikke å fortelle: Frykt, flauhet, lojalitet, trusler, uvitenhet m.m. (Dette står flere steder i pensum folkens...)
- Ny teknologi fører til avdekking av overgrep, der barnet ikke tidligere har avslørt dette (Connell & Finnegan 2013, Picture Is Worth a Thousand Words)
- Vi vet at barn underrapporterer...holder tilbake informasjon

Tilrettelagt avhør / Sekvensielle avhør

1. Forberedende fase
2. Kontaktetablering
3. Innledende prosedyrer
4. Introduksjon til tema
5. Fri fortelling
6. Sondering
7. Avslutning

**Fenomenforståelse
Traumekunnskap
Vitnepsykologi
Utviklingspsykologi
Juridiske krav
Det enkelte mennesket**

Vårt ansvar....Bjørg....

Takk for meg...!

